

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України,
грунтознавства і земельного кадастру
Кафедра педагогіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан геолого-географічного факультету

Черкез Е.А.

(П.І.Б.)

20__ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ОРГАНІЗАЦІЇ
РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ**

для студентів _____ геолого-географічного факультету _____

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

за напрямом _____ 01 Освіта / Педагогіка _____

спеціальністю _____ 014 Середня освіта _____

освітньо-професійна програма _____ Середня освіта (Географія) _____

Форма навчання	Курс	Семестр	Тривалість тижнів	Залік(диференційний)
Денна	III	6	5	Диференційний залік
Заочна	IV	8	5	Диференційний залік

Розробники програми: ст.викладач кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру **Адобовська М. В.**
к.г.н., завідувач кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру **Буяновський А. О.**
к.п.н., доцент кафедри педагогіки **Прокоф'єва Л. Б.**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Протокол №1 від. "31" серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Буяновський А. О.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від. "23" вересня 2020 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

(Сич В. А.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

-

Протокол № ___ від. " ___ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 7,5* годин – 225* залікових модулів – 2 змістових модулів – 4	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>014 Середня освіта</u> (код і назва) Спеціалізації: <u>014.07 Середня освіта</u> <u>(Географія)</u> (назва) Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалавр)</u>	Обов'язков	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	4-й
		<i>Семестр</i>	
		6-й	8-й
		<i>Лекції</i>	
		год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		225* год.	225* год.
		Форма підсумкового контролю: диференційний залік	

* - 90 годин (3 кредита) відводиться кафедрі педагогіки для реалізації педагогічної частини виробничої практики студента-географа і 135 годин (4,5 кредита) – кафедрі географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру (як випусковій кафедрі) для реалізації виробничої частини практики (географічної складової – методики викладання географії).

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Вступ

Мета та завдання практики

Організація проведення практики

Зміст практики

Методичне забезпечення

Форми та методи контролю. Підбиття підсумків практики

Рекомендовані джерела та інформаційні ресурси

Додатки

ВСТУП

Студенти напряму підготовки 014.07 «Середня освіта (Географія)» рівень вищої освіти – перший (бакалавр) проходять літню педагогічну практику у VI семестрі у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) та дитячих закладах оздоровлення й відпочинку (ДЗОВ).

Практика студентів III курсу влітку є складовою частиною програми професійного становлення майбутнього педагога й передбачає формування педагогічної компетентності майбутніх учителів під час роботи у ЗЗСО та ДЗОВ на посадах вожатого, вихователя, педагога, педагога-організатора, культорганізатора, керівника гуртка тощо.

Студент-практикант залучається до позакласного та позашкільного виховного процесу дітей середнього шкільного віку на базі як ЗЗСО так і ДЗОВ до яких відносяться: дитячий заклад санаторного типу, дитячий центр, позаміський заклад оздоровлення та відпочинку, табір з денним перебуванням, дитячий заклад праці та відпочинку, наметове містечко, знайомиться з принципами роботи позашкільного виховного закладу, долучається до виховної роботи з дітьми. При цьому він виконує функції педагога-організатора виховних заходів, вивчає інноваційні технології дозвілльового навчання і виховання, специфіку методичної і виховної роботи закладу такого типу, проводить навчально-виховну роботу з дітьми різних вікових груп: молодшої, середньої школи. Після проходження літньої виробничої практики студенти готують залікову документацію, яка включає в себе щоденник практики, індивідуальний план роботи практиканта, сценарій проведеного залікового загонового виховного заходу, звіт про проходження практики, відгук від керівників практики.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою літньої педагогічної практики є підготовка студентів до професійної педагогічної діяльності; поглиблення знань, розвиток і вдосконалення комплексних професійно-педагогічних умінь і навичок; ознайомлення з принципами позакласної та позашкільної (дозвілльової) виховної роботи педагога у літньому дитячому оздоровчому таборі денного перебування.

Завдання:

1. Актуалізувати опорні знання студентів із психолого-педагогічних дисциплін (загальна та вікова психологія, педагогіка, методика викладання географії у школі), їх узагальнення та систематизація.
2. Ознайомитися з принципами роботи вихователя літнього дитячого оздоровчого табору.
3. Виробити у студентів вміння і навички самостійної роботи з дітьми та підлітками в умовах дозвілля на час літніх канікул.
4. Отримання психолого-педагогічних, методичних і спеціальних знань, їх застосування у вирішенні конкретних педагогічних задач умовах

організації дозвілєвої роботи дітей та підлітків.

5. Ознайомлення з методами і прийомами виховання школярів в умовах літнього відпочинку.

6. Вироблення відповідального ставлення до проведення виховної роботи з дітьми та підлітками.

7. Розвиток творчих здібностей при організації і проведенні занять в гуртках, секціях, клубах за інтересами.

8. Застосувати сучасні методи, технології, прийоми, засоби виховання у виховній роботі, спираючись на знання з психолого-педагогічних дисциплін, конкретних методик;

9. Бути готовим до відкритого спілкування і співпраці з дітьми, учнями, вихованцями, батьками, представниками дитячих і громадських організацій, місцевого самоврядування;

10. Бути готовим до інноваційної діяльності, формування позитивного професійного досвіду, до педагогічного пошуку;

11. Розширення географічних, краєзнавчих та екологічних знань, отриманих при вивченні шкільних предметів;

12. Формування в учнів активної і відповідального ставлення до навколишнього середовища, любові до свого краю;

13. виявлення у учнів схильностей до дослідницької діяльності в галузі екології, географії та краєзнавства;

14. Виховання дбайливого шанобливого ставлення до природи, повторення і закріплення знань про правила поведінки в природі; популяризація здорового способу життя, організація рухової активності дітей.

15. Розвиток у майбутніх педагогів прагнення до самовдосконалення і професійного самотворення, побудова перспектив професійного самозростання тощо.

У результаті проходження літньої педагогічної практики студент повинен *знати*:

- посадові обов'язки вихователя (вожатого) та педагога-організатора у літньому дитячому оздоровчому таборі;

- основні напрямки і проблеми організації позакласної і позашкільної роботи зі школярами різного віку;

- різноманіття форм, методів організації виховної дозвілєвої діяльності дітей в умовах літнього дитячого оздоровчого табору;

- особливості організації виховного процесу у позашкільних закладах та дозвілєвих організаціях;

- методика проведення і підготовки виховних заходів;

- основні закономірності, принципи навчання та виховання;

- основні методи і прийоми навчання та виховання;

- вікові особливості психологічного та фізичного розвитку школярів;

- техніку безпечного поводження на природі, в приміщеннях, у транспорті тощо;

- особливості гігієни дітей та підлітків.

У результаті проходження літньої педагогічної практики студент повинен *вміти*:

- грамотно планувати свою роботу та діяльність школярів;
- заповнювати звітну документацію;
- застосовувати на практиці основні принципи, методи та прийоми навчання та виховання.

розробляти сценарії і плани-конспекти виховних заходів різних типів, форм, жанрів;

проводити репетиційну роботу та виховні заходи в цілому;

- надавати першу медичну допомогу;
- використовувати ТЗН;
- спілкуватися з учнями різного віку;
- етично поводитися в колективі.

У процесі проходження літньої педагогічної практики у студента *формуються* наступні **компетентності**:

ЗК2. Здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів);

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК4. Здатність працювати в команді, вести активний спосіб життя;

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях;

ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ФК5. Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності;

ФК6. Здатність здійснювати професійну діяльність вчителя географії, класного керівника, педагога-організатора позакласної та позашкільної виховної роботи на основі аналізу та осмислення педагогічної діяльності, застосування творчого підходу, інноваційних методів та освітніх технологій для відповідного забезпечення належної якості навчально-виховного процесу в закладах освіти;

ФК8. Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії;

ФК14. здатність моделювати, планувати та конструювати процес навчання географії в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, із врахуванням гігієнічних вимог до нього, із застосуванням сучасних методик і освітніх технологій, в тому числі і інформаційних, для забезпечення якості навчально-виховного процесу; застосовувати методи діагностування навчальних досягнень учнів з географії, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху;

ФК20. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей різних вікових груп з особливими потребами відповідно до їхніх

можливостей, адаптації навчальних матеріалів з урахуванням особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими потребами, проведення навчально-розвивальних, виховних, соціально-адаптаційних заходів, використання технологій інклюзивної освіти у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами в освітніх закладах;

ФК21. Знання теорій, категорій і понять про сутність, принципи, зміст, форми і методи навчання і виховання; здатність володіти навичками викладання та навчання, знання сучасних освітніх технологій і методик для формування загальних і предметних компетентностей.

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН5. Знає психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів: вікові та індивідуальні психологічні особливості особистості учня, основні психічні процеси, зміст педагогічних теорій, основні категорії педагогіки, методи педагогічних досліджень, закономірності, принципи та методи навчання та виховання, особливості фізичного розвитку учня, функціональні обов'язки вчителя та класного керівника тощо;

ПРН10. Знає сучасні теоретичні та прикладні основи методики навчання географії в загальноосвітній школі;

ПРН12. застосовує набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики і освітні технології, в тому числі і інформаційні, для забезпечення для формування в учнів загальних і предметних компетентностей, здійснення міжпредметних зв'язків та формування основ цілісної природничо-наукової картини світу відповідно до вимог державного стандарту;

ПРН13. Виконує функціональні обов'язки вчителя географії та класного керівника, педагогічно мислить, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації, планує навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, застосовує індивідуальний підхід;

ПРН14. Проводить польові природознавчі, фізико-географічні й суспільно-географічні, а також педагогічні дослідження, інтерпретує отримані результати досліджень, застосовує їх у професійній діяльності для організації практичних занять з географії в школі та для позашкільної краєзнавчої і природоохоронної роботи;

ПРН17. Вміло організовує шкільне та туристичне краєзнавство, збирає, упорядковує і використовує краєзнавчі матеріали, вміє працювати з різними джерелами краєзнавчої інформації; формує в учнів екологічні цінності й відповідальне ставлення до природи, повагу культурних цінностей і традицій місцевого населення під час краєзнавчих екскурсій і туристичних походів, вміє розробити комплекс вправ з метою забезпечення ефективного виконання польової практичної та краєзнавчо-туристичної діяльності;

ПРН19. Вміє досліджувати сучасні педагогічні технології навчання, застосовувати традиційні форми, методи, прийоми навчання, які сприяють свідомому оволодінню системою географічних знань, умінь і навичок,

організовувати, планувати, конструювати й здійснювати свою власну професійну діяльність відповідно до дидактичних принципів навчання;

ПРН21. Вміє оцінити здоров'я особистості, визначити допустимий рівень фізичного навантаження, визначає критерії і показники психічного й психофізичного розвитку дітей, враховує отримані дані при виборі методик і технологій навчання і виховання, розробляє ефективні індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей з особливими освітніми потребами;

ПРН23. Вибирає і застосовує основні методики та інструменти, які є типовими для різних галузей географії, виконує стандартні виміри і спостереження основних параметрів географічного середовища, необхідні для формування предметних компетентностей з географії в середніх загальноосвітніх школах;

ПРН24. Аналізує державний стандарт основної (базової) середньої школи і навчальні програми з географії та природознавства для планування і конструювання основних видів навчальної діяльності учнів;

ПРН25. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови, однією з іноземних мов в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами; здатний удосконалювати й підвищувати власний професійний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті;

ПРН26. Розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва;

ПРН27. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу;

ПРН28. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування;

ПРН29. Здатний проектувати траєкторію власного професійного розвитку і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання предметні компетентності;

ПРН30. Здатний відповідально управляти процесом формування готовності учнів до самостійного осмисленого прийняття рішень, подолання труднощів, прояву поваги до інтелектуальної праці та її результатів;

ПРН31. Забезпечує рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічних особливостей, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

В VI семестрі студенти спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» проходять літню виробничу практику. Студенти розподіляються у ЗЗСО та ДЗОВ. Керівники виробничої практики від кафедри педагогіки та кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру завчасно передбачають і планують спеціальну підготовку студентів до літньої педагогічної практики, яка полягає у проведенні інструктивно-методичних зборів; в підготовці наказу ректора Одеського національного університету імені І. І. Мечникова про літню виробничо-табірну практику.

Допускаються студенти до літньої виробничої практики, якщо:

- студенти систематично відвідували заняття педагогічних циклів «Педагогіка», «Методика виховної роботи», «Основи педагогічної майстерності».

- пройшли інструктаж з техніки безпеки та з питань охорони життя і здоров'я;

- розробили 8 виховних заходів (3 педагогічних і 5 на географічну тематику);

- пройшли медичний огляд.

Після допуску студенти одержують направлення на виробничу практику у ЗЗСО та ДЗОВ, де працюють помічниками вихователів, педагогами-організаторами, вожатими, керівниками гуртків і секцій.

В ЗЗСО та ДЗОВ за кожним загonom закріплюється по два-три практиканти. Практикант планує всю роботу в загоні і за цим планом виконує свою роботу.

Протягом літньої виробничої практики студенти беруть участь у виробничих нарадах, педагогічних радах, вивчають і аналізують досвід кращих вихователів, педагогів-організаторів, методистів, ведуть педагогічний щоденник; створюють умови для активного відпочинку, оздоровлення дітей і підлітків, участі їх у суспільно-корисній праці.

Організація практики по тижням – педагогічна частина:

складання плану виховної роботи на 1 зміну; вибір тем для проведення виховного заходу; розробка плану змісту діяльності дитячого колективу на кожен день; розробка сценаріїв виховних заходів різноманітної тематики; підготовка дидактичних матеріалів, наочних посібників; проведення підготовчої роботи для організації виховних заходів; складання портфоліо студента до педагогічної практики; заповнення звітної документації (приклади оформлення документації див. додаток).

Організація практики – географічна частина:

складання плану виховної роботи (за предметною спеціалізацією) на 1 зміну; вибір тем для проведення виховного заходу (за предметною спеціалізацією); розробка сценарію виховного заходу за предметною спеціалізацією; підготовка дидактичних матеріалів, наочних посібників; проведення

підготовчої роботи для організації виховних заходів; складання портфоліо студента до педагогічної практики; заповнення звітної документації (прикладі оформлення документації див. Додаток).

Термін практики – 2 тижні теоретична частина (педагогічна і географічна) і 3 тижні практична частина (педагогічна і географічна).

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст літньої практики передбачає:

1. Ознайомлення з умовами роботи, правилами внутрішнього розпорядку пришкільного літнього табору на базі закладів загальної середньої освіти з денним перебуванням дітей.
2. Планування роботи загону на зміну.
3. Організаційно-педагогічна робота.
4. Проведення творчої виховної діяльності за різними напрямками виховної роботи (моральне, трудове, економічне, фізичне, гігієнічне, естетичне, громадянське).
5. Загартування організму дітей.
6. Дотримання правил техніки безпеки.
7. Організація дозвілля дітей.
8. Випуск стінгазети.
9. Індивідуальна робота.
10. Робота з батьками.

В процесі літньої педагогічної практики студенти повинні виконати такі види діяльності:

- ознайомитися з умовами роботи пришкільного літнього табору, правилами внутрішнього розпорядку, планами виховної роботи;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, розпоряджень адміністрації шкіл, керівників практики;
- слідкувати за дотриманням правил техніки безпеки, охорони праці;
- вивчати специфіку прояву вікових та індивідуальних особливостей вихованців, стану їх здоров'я, умов життя вихованців;
- організовувати колективну творчу діяльність (пізнавальну, трудову, спортивно-оздоровчу, естетичну, екологічну);
- сумлінно готуватися до проведення загально табірних справ, виховних годин в загоні;
- проводити санітарно-гігієнічну роботу та роботу з самообслуговування;
- проводити індивідуальну виховну роботу з дітьми та підлітками;
- вести педагогічний щоденник.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Під час проходження практики студент-практикант може працювати на посадах вожатого, вихователя, педагога, педагога-організатора, культорганізатора, керівника гуртка тощо.

Діяльність працівників пришкольного літнього табору та дитячого оздоровчого закладу регламентується Типовим положенням, Статутом, іншими державними та міжнародними документами, що розкривають концептуальні, організаційно-фінансові, оздоровчі, методичні аспекти роботи закладу.

Вихователь (вожатий) літнього табору повинен виконувати такі посадові обов'язки:

Планувати та проводити виховну роботу в загоні (групі) оздоровчого табору. Забезпечувати дотримання дітьми режиму дня, правил поведінки й моралі, техніки безпеки.

З урахуванням індивідуальних особливостей та інтересів дітей застосовувати різноманітні форми й методи організації їхнього дозвілля, виховання особистості, розвитку творчих здібностей і нахилів.

Проводити роботу щодо залучення дітей до самообслуговування, суспільно-корисної праці, колективної творчої діяльності, участі в гуртках, дитячих об'єднаннях, сприяти розвитку дитячого самоврядування.

Вживати заходів щодо попередження негативних проявів у дитячому колективі, проводити роботу з профілактики девіантної поведінки, шкідливих звичок, пропагувати здоровий спосіб життя.

Брати участь у роботі педагогічної та методичної ради табору.

Відповідати за повну безпеку життя і здоров'я дітей, створення належного морально-психологічного клімату в загоні, чітке виконання дітьми режиму дня, планів виховної, культурно-масової та спортивно-оздоровчої роботи табору, суворе дотримання ними правил поведінки, техніки безпеки та протипожежного захисту.

Вихователь (вожатий) має такі службові зв'язки та кваліфікаційні обов'язки:

Безпосередньо підпорядковується заступнику директора літнього табору з виховної роботи (старшому вихователю, вожатому). Працює в тісному контакті з психологом, методистом, інструктором з фізичної культури і спорту, керівниками гуртків, педагогом-організатором, медичним персоналом.

Повинен мати вищу або середню педагогічну освіту та стаж роботи за фахом не менше двох років, пройти навчання на короткотермінових курсах або семінарах з питань специфіки роботи з дітьми в умовах оздоровчого табору.

Зобов'язаний знати Конвенцію ООН про права дитини, інші міжнародні акти з питань захисту дитинства, ратифіковані Україною, Конституцію України, закони України, основи педагогіки і психології тимчасового дитячого колективу, практику й методику виховної роботи, проведення культурно- масових заходів, засоби й методи надання невідкладної долікарської допомоги, норми й правила техніки безпеки, санітарії та гігієни,

протипожежного захисту тощо.

Організація дослідницької роботи в ДЗОВ

Організація й проведення науково-дослідної роботи в ДЗОВ є невід'ємною складовою практики студентів влітку, завдання якої передбачають:

- оволодіння основними методами *педагогічної діагностики* (педагогічне спостереження, тестування, анкетування, використання спеціальних методик тощо);
- розвиток умінь аналітичної діяльності (порівняння, зіставлення, аналізу, синтезу);
- вироблення практичних навичок використання даних науково-педагогічного дослідження в процесі моделювання виховної системи загону, проектування індивідуальних траєкторій розвитку вихованців.

Зважаючи на той факт, що виховна робота в ДЗОВ організовується переважно з дитячим колективом, усталеною формою якого є група, загін, він може виступати *об'єктом* педагогічного дослідження.

Предметом педагогічної діагностики дитячого колективу може бути:

- ступінь згуртованості колективу, виявлення співвідносного авторитету, наявності внутрішніх груп на чолі з неформальними лідерами (за допомогою педагогічного спостереження, соціометрії, дослідження сприймання лідерства) (Завдання 1);
- психологічний клімат колективу (за допомогою педагогічного спостереження, методики оцінювання психологічної атмосфери в колективі А. Фідлера «Моє ставлення») (Завдання 2);
- рівень розвитку колективу (на основі даних педагогічного спостереження за класифікацією А.М. Лутошкіна та інших педагогів (Завдання 3);
- наявність ціннісно-орієнтаційної єдності в загоні (за допомогою методики визначення ЦОЄ, анкети «Допиши речення») (Завдання 4).

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ СТУДЕНТА-ГЕОГРАФА ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ЛІТНЬОЇ ВИРОБНИЧО-ТАБІРНОЇ ПРАКТИКИ

Перелік матеріалів тематичного портфоліо студента до літньої виробничої практики Педагогічна частина

1. Матеріали по організації роботи дитячого колективу:

- варіанти знайомства з табором, з співробітниками;
- 2 творчих справи - експромтів різноманітного характеру для знайомства;
- творчий варіант оформлення режиму дня;
- матеріали під назвою «Обличчя загону»

а) назви, девізи

б) заповіді, закони, традиції

в) знаки, емблеми

г) речівки, кричалки

2. Матеріали по організації вечірніх вогників

3. Матеріали до проведення загонових справ

- творчі конкурси
- матеріали до пізнавальних вікторин (лісова, морська, географічна, зоологічна і на інші теми)
- матеріали до свят

4. Матеріали до проведення тематичних днів

5. Матеріали по організації роботи гуртка (малювання, бісероплетіння тощо)

- план роботи
- матеріали для проведення занять

6. Різноманітна географічна, біологічна, екологічна інформація

(Лісовий, квітковий календарі, природний лікарський порадник, погодна скарбничка, «Народні прикмети», відомості про трави, квіти, дерева та їхні корисні властивості, відомості про «лісових» та морських жителів, екологічні поради тощо).

7. Матеріали за старовинним народним календарем (літні народні свята, ігри, забави, прикмети і ін.)

8. Скарбничка ігор, ігрових програм – 3-5 ігрових програм на різну тематику (на вибір студента) з метою знайомства дітей зміни:

- комунікативних ігор для кола спілкування (вечірній вогник, вогнище, спонтанне спілкування)
- ігор - розіграшів, забав, атракціонів для дискотеки, вечори відпочинку
- пізнавальних ігрових програм
- творчих ігрових програм
- розважальних ігрових програм
- музичних, музично-мовних ігор для великої аудиторії
- рухливих, спортивних, туристичних ігор, спортивно-ігрових програм
- варіант творчої зарядки
- ігор на воді, на березі під час купання

- географічних та екологічних ігор (ігри на природі та про природу: в лісі, на галявині, на березі моря)
- пізнавально-розвиваючих, творчих ігор спокійного характеру в дощову погоду
- ігри з сірниками, головоломки, кросворди, ігри з монетами, фішками тощо
- фокуси
- загадки і жартівливі історії

9. 2-3 оповідання про незвичайні, сенсаційні дослідження (для бесід, вечорів розгаданих і нерозгаданих таємниць)

10. Тексти (збірники) віршів для використання на «вогниках», в творчих справах

11. Тексти речівок (варіанти для різних ситуацій)

12. Тексти пісень

- для багаття, «вогника», дитячих, естрадних, спортивних, туристичних, народних, жартівливих, пісень-повторялок.

13. Оформлювальні матеріали

- Варіанти, зразки оформлення куточка, загонового приміщення, газети
- Різні газетні, журнальні вирізки ілюстрацій, заголовків, емблем та ін., для оформлення фото та інших матеріалів
- Зразки заохочувальних призів: медальки, грамоти, дипломи, жетони тощо

Очікувані результати:

В ході реалізації даної програми очікується:

1. Популяризація здорового способу життя, організація рухової активності дітей.
2. Виховання дбайливого шанобливого ставлення до природи, повторення і закріплення знань про правила поведінки в природі;
3. Зміцнення фізичних і психологічних сил дітей та підлітків, розвиток лідерських та організаторських якостей, придбання нових знань в екології, географії та краєзнавстві, розвиток творчих здібностей, дитячої самостійності.
4. Розширення кругозору дітей географічного, екологічного та краєзнавчого спрямування.

Перелік матеріалів тематичного портфолію студента до літньої виробничої практики

Географічна частина

1. Матеріали по організації роботи дитячого колективу:

Розробити «**Закони та заповіді життя табору**» – географічного, екологічного або краєзнавчого напрямку.

Виконання всіх Законів і Заповідей передбачає зробити життя в таборі цікавою і насиченою, що приносить радість собі та іншим.

2. Матеріали до проведення загонових справ

- розробити сценарій «навчального пікніку», який можуть організувати вчителі-предметники (географи), на якому будуть пригощати «інтелектуальною їжею», «смаженими фактами», експериментальні майданчики юних географів, майданчики «прикольно про головне», «наука в побуті»;

- розробити 2 квести: на території табору та за межами (з урахуванням всіх вимог техніки безпеки) на географічну, краєзнавчу чи екологічну тематику.

3. **Краєзнавча робота** має зайняти важливе місце в діяльності табору з тим, щоб за допомогою краєзнавчих матеріалів сприяти розширенню загальноосвітнього світогляду учнів, підвищувати інтерес до історії рідного краю, сприяти активізації пізнавальної діяльності школярів, розвивати їх творчу ініціативу, знайомити з найбільш доступними прийомами досліджень. *Дослідити 1 краєзнавчий об'єкт в межах міста і 1 в межах області.* Підготувати по кожному презентацію для ознайомлення (презентація готується в програмі Power Point до 25-30 слайдів) та розробити детальний план відвідування.

4. **Відвідування музеїв та здійснення екскурсій, походів, поїздок** допоможуть дітям у набутті нових знань про рідний край і навчать їх дбайливо і з любов'ю ставитися до своєї малої Батьківщини:

- дослідити музеї в межах міста, в т.ч. шкільні, та розробити план відвідування з детальним описом цікавих експонатів музею;

- дослідити та підготувати детальний план 2-3 екскурсій екологічного, краєзнавчого та географічного напрямку;

- розробити екопохід, краєзнавчий похід або географічний похід.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Формами й методами контролю є: настановча конференція; самоконтроль студента-практиканта; ведення робочого зошити вожатого; дистанційні консультації; консультації методиста з адміністрацією закладу; підсумкова конференція.

Оцінюючи роботу студентів на педагогічній практиці, керівники практики повинні проаналізувати його діяльність за такими напрямками:

1. Наявність і якість документації (звіт, щоденник з аналізом роботи кожного дня, розробки двох залікових виховних заходів).

2. Дотримання режиму дня

3. Відповідність роботи плану.

4. Участь у підготовці та проведенні загально табірних справ.

5. Оформлення майданчика, робочого кутка.

6. Випуск стінної газети.

7. Підхід практиканта до дітей, вміння зацікавити дитячий колектив.

8. Дотримання правил охорони життя і здоров'я дітей.

9. Дисциплінованість практиканта, ставлення до роботи.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів-практикантів

Критерії

«Відмінно» - глибоке, усвідомлене розуміння завдань літньої педагогічної практики у ДЗОВ; - відмінна підготовка до педагогічної практики: виконання обов'язків помічника вихователя (вожатого), правильне проведення виховної роботи з дітьми; правильне ведення документації, щоденника практики; - уміння самостійно опрацьовувати методичну літературу, проявляти свою креативність та готовність творчо працювати на високому рівні; - уміння встановлювати гарний контакт з дітьми, педагогічним персоналом, здійснювати індивідуальний підхід до дітей; - методично вірно аналізувати роботу, що спостерігається студентом та організувати власну педагогічну роботу; - уміле володіти літературною українською мовою.

«Добре» - достатня підготовка до навчальної педагогічної практики: має знання з психології, педагогіки, методики викладання географії, виконує функції помічника вихователя (вожатого) на належному рівні, оформлює щоденник практики та оформлювати вчасно звітну документацію; - розуміння принципів підбору цікавого матеріалу до проведення різних видів і форм організації дозвілєвої діяльності школярів; допущення незначних мовних помилок; - підтримання ділового контакту з дітьми та педагогічним персоналом; - здійснювати аналіз роботи, що спостерігається студентом.

«Задовільно» - задовільна підготовка до літньої педагогічної практики, відвідування менше половини відведеного для практики часу, допущення суттєвих помилок у проведенні виховної та методичної роботи, у веденні щоденника практики, конспектів та іншої звітної документації; - неповний та нечіткий аналіз роботи, що спостерігається студентом та допущення суттєвих помилок під час власного проведення виховної роботи з дітьми; недостатнє використання наочностей; допущення неточних завдань, запитань, вказівок.

«Незадовільно» - нерозуміння завдань літньої педагогічної практики у ДЗОВ, не виконання поставлених задач; відсутність або часткове відвідування бази практики; - незадовільне оформлення та ведення щоденника практики, звітної документації, відсутність сценаріїв та іншої документації; - допущення грубих методичних та мовних помилок, неспроможність до їх виявлення та усунення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано

85 - 89	B	добре	
75 - 84	C		
70 - 74	D	задовільно	
60 - 69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЗВІТНЯ ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після проходження літньої виробничої практики згідно з Положенням про проведення педагогічної практики студентів Одеського національного університету імені І. І. Мечникова студенти здають керівникам практики (від кафедри педагогіки та кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру) протягом останнього тижня практики звітню документацію. Разом із керівниками студенти підводять підсумки. Результати оцінюються у формі диференційованого заліку.

Оцінювання проходження літньої виробничої практики проводиться за наявності звітної документації студента, яка містить:

I. Щоденник з проходження літньої виробничої практики, який відображає зміст практики (план роботи по дням).

Перший розділ щоденника повинен містити: план роботи табору на зміну (план-сітка); список дітей загону з позначенням обов'язків; план роботи загону на зміну (план-сітка) з пояснювальною запискою (основні напрямки роботи та виховні завдання). У щоденнику психолого-педагогічних спостережень слід записувати педагогічні спостереження за дітьми загону протягом днів зміни.

У *другому розділі*, який має назву «Дослідницька робота», необхідно викласти матеріали проведеного дослідження (опис методики; аналіз отриманих результатів, рекомендації тощо).

У *третьому розділі* «Вивчення педагогічного досвіду. Педагогічні ситуації» необхідно описати досвід обраного вами вожатого чи вихователя за рекомендованим планом:

У третьому розділі педагогічного щоденника записуються також і *педагогічні ситуації* (1-2 приклади). Описуючи педагогічну ситуацію, слід пам'ятати, що нею вважаються реальні обставини відносин між дітьми або між дітьми (дитиною) й педагогом у вигляді питань чи (і) певної поведінки. Зважаючи на це, викладення педагогічної ситуації повинно бути найбільш

повним: з описом передісторії, детальним відтворенням дій усіх учасників. Наприкінці слід письмово викласти варіант (-и) вирішення даної педагогічної ситуації.

Узагальнення й підсумки роботи вожатого вміщуються у *звіті про працю загону за зміну*

II. Звіт з виконаної роботи, що має наступні розділи:

1.1. Індивідуальний план роботи студента – практиканта;

1.2. Власне «Звіт студента-практиканта про проходження літньої виробничої практики»;

1.3. Зауваження та пропозиції щодо організації та проведення літньої виробничої практики;

1.4. Відгук керівника практики про проходження літньої виробничої практики.

III. Один сценарій залікового загонового виховного заходу за підписом керівника практики від кафедри педагогіки.

IV. План відвідування краєзнавчого (географічного, природоохоронного) об'єкту з презентацією за підписом керівника практики від кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру.

V. Характеристика з печаткою, завірена керівником установи, на базі якої студент проходив літню виробничу практику. За результатами літньої виробничої практики проводиться підсумкова конференція. За підсумками літньої виробничої практики студентам виставляється диференційований залік. Студенти, які не виконали програму практики, за наявності поважної причини направляються на практику повторно, у вільний від навчання час.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1.Вербило Л.В. Нормативно-правова база пришкільного табору відпочинку. Житомир, 2011. 35 с.
- 2.Димитров М. Ф., Копилова Л. Б. Табір починається з вожатого: навч.-метод. посібник. Миколаїв: Атол, 2005. 206 с.
- 3.Єнін О. В. Є Настільна книга вожатого табору відпочинку: навч.-метод. посібник. Харків: Вид. група «Основа», 2008. 128 с.
- 4.Жабо Т.В., Кузнецов А. М. Студент-практикант в оздоровчому таборі: навч. посібник. Кіровоград: Код, 2006. 156 с.
- 5.Коваленко Є.І., Конончук А.І. Методика роботи в літньому оздоровчому таборі: навч. посібник для педагогів серед. закладів освіти та позашк. закладів, викладачів і студ. вузів I- II і III-IV рівнів акредитації / Інститут змісту і методів навчання. Київ: ІРБІС, 1997. 94 с.
- 6.Лаппо В.В. Методика виховної роботи в літніх оздоровчих таборах: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2012. 305 с.
- 7.Літо для дитини / Київський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей, молоді Виконавчого органу Київської міської ради / О.І. Главник (упоряд.). Київ: Главник, 2006. 118 с.
- 8.Методика виховної роботи у літніх оздоровчих таборах / Укладач О.В.Мудрик. - Тернопіль: ТДПУ, 2002.– 62 с.
- 9.Оздоровча та фізкультурно-спортивна робота у літньому таборі: навч. посіб. / Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту; Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» / О.М. Ванджура (уклад.). Тернопіль: Горлиця, 2008. 232 с.
10. Сонячне літо в таборі: навч.-метод. посібник / Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя / Н.І.Яковець (заг.ред.), В.М.Солова (уклад.). Ніжин : Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2005. 124 с.
- 11.Соє М.М. Педагогіка дитячого оздоровчого табору: метод. рекомендації, АПН України; Прикарпатський ун-т ім. В.Стефаника. Івано-Франківськ, 1997. 76 с.
12. Тарасова Т.В. та ін. Особливості організації і проведення літнього відпочинку школярів. Збірник методичних рекомендацій. Тернопіль, 1997. 152 с.
13. Харченко С.Я., Ваховський Л.Ц., Песоцька О.П. Соціально-педагогічна діяльність у дитячих оздоровчих таборах: навч.- метод. посіб. для фахівців та студ. – організаторів літнього відпочинку дітей та молоді / С.Я.Харченко (заг.ред.). Луганськ: Альма-матер, 2008. 102 с.
14. Чернишова Г.Ф., Гуппал І.О. Двадцять один день з життя загонового вожатого: Метод. посібник для вихователів, педагогів-організаторів дитячих оздоровчих закл., викладачів і студ. вищих навч. закл. I-II і III-IV рівнів акредитації. Суми: ВАТ «СОД»; Козацький вал, 2003. 68 с.

ДОДАТКИ

Атестаційний лист - характеристика

результатів літньої педагогічної практики

студента(-ки) Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

П. І. Б. студента (-ки) _____

Група, спеціальність _____

Педагогічний стаж _____

Назва ДЗОВ та його адреса _____

Термін проходження практики _____

Посада на період практики _____

Педагог-методист (П.І.Б.) _____

Педагогічний колектив ОНУ імені І. І. Мечникова просить начальника ДЗОВ, його заступників та вихователів атестувати роботу студента-практиканта за допомогою такої оціночної шкали:

немає результатів; задовільно; добре; відмінно.

	Вид діяльності	оцінка
1.	Гурбота про здоров'я дітей, дотримання техніки безпеки	
2.	Організація самообслуговування та чистоти в загоні	
3.	Підтримка свідомої дисципліни та виконання режиму табору	
4.	Робота загонного прес-центру, фіксація педспостережень	
5.	Участь дітей у художній самодіяльності. Розвиток дитячої творчості	
6.	Проведення виховних бесід та дискусій у загоні	
7.	Керівництво гуртком, секцією, дитячим театром	
8.	Організація рухливих ігор у загоні, підготовка дітей до участі в спортивних змаганнях	
9.	Організація КТС загону	
10.	Участь загону у КТС табору (центру)	
11.	Розвиток дитячого самоврядування та формування колективу-загону	
12.	Заліковий захід	
13.	Загальна оцінка	

Начальник ДЗОВ

(П.І.Б.) _____ підпис _____

Старший вихователь (П.І.Б.) _____ підпис _____

Художній керівник П.І.Б.) _____ підпис _____

Керівник фізвиховання (П.І.Б.) _____ підпис _____

Печатка ДЗОЗ _____ Дата заповнення _____

Підсумкова оцінка _____ Дата одержання заліку _____

_____ Підпис керівника педпрактики

Схема оформлення методичної розробки виховного заходу

1. Титульний аркуш, на якому визначена назва ДЗОВ та його підпорядкування; тема заходу; форма виховної роботи; відомості про студента- практиканта, який підготував і провів захід;
2. Мета заходу.
3. Завдання (освітні, виховні, розвивальні).
4. Обладнання.
5. Час і місце проведення.
6. Вік учасників.
7. Етапи підготовки і проведення (підготовчий етап, етап психолого-емоційного настрою групи, змістовий етап, фінальний етап).
8. Список використаної літератури.(за наявності).
9. Самоаналіз проведеного заходу.

Орієнтовна схема самоаналізу виховного заходу

1. Назва виховного заходу, дата, місце його проведення.
2. Педагогічне обґрунтування виховного заходу. Доцільність його проведення. Участь у виборі форми проведення заходу.
3. Місце даного виховного заходу в системі навчально-виховної роботи. Зв'язок змісту заходу з іншою діяльністю виховного характеру.
4. Мета заходу: наскільки вона досягнута.
5. Завдання заходу: в якій мірі вони виконані.
6. Обґрунтування логічності структурної побудови заходу.
7. Характеристика діяльності учасників заходу: рівень їх активної діяльності при складанні плану, підготовці і проведенні заходу.
8. Оцінка результативності заходу. Його пізнавальна і виховна цінність.
9. Оцінка психологічного стану учнів під час підготовки і проведення заходу.
10. Позитивні сторони та недоліки, виявлені в процесі підготовки і проведення заходу.
11. Висновки.

Приклади оформлення документів

1. Приклад планування вожатим змісту діяльності дитячого колективу на перший день

Час	Зміст діяльності дитячого колективу	Педагогічні завдання діяльності загону, завдання вихователя (вожатого)
10.00	Збір-зустріч дітей. Реєстрація дітей.	Знайомство з дітьми через індивідуальні бесіди.
10.30	Ігри на знайомство: Снігова куля. Ім'я по жесту, по ході. ім'я в риму.	Забезпечити знайомство дітей один з одним, вихователями (вожатими). Формування початкових уявлень про дітей, вивчення особливостей.
11.00	Творча справа-експромт «Хто на що здатний»	Допомога дітям в самоствердженні, Знайомство один з одним. вивчення особливостей.
12.00	Школа юного розвідника.	Знайомство дітей з табором, співробітниками.
12.40	Екскурсія по табору. Ігри на знайомство (під час екскурсії).	Пред'явлення дітям єдиних педагогічних вимог щодо поведінки в таборі. Знайомство дітей один з одним.
13.00	Обід	Пред'явлення педагогічних вимог по поведінки в їдальні. Знайомство з системою чергування в їдальні.
13.30-14.30	Відкриття дизайн-майстерні по оформлення загонового місця	Створення умов для прояву дитячих талантів. Виявлення здібностей дітей.
14.30-15.30	Стежка випробувань (Загальнотабірна справа)	Згуртування колективу, виявлення лідерів-організаторів, фізичних можливостей дітей
15.15	Полудень	Контроль за виконанням вимог до поведінки в їдальні
15.45	Творча справа - експромт «Конкурс акторської майстерності».	Організація ситуацій для виявлення дитячих талантів, здібностей, індивідуальних особливостей дітей.
17.00	Вогник (вечір) знайомства	Формування стилю відносин на наступні дні. Згуртування колективу.
18.00	До завтра, друзі.	

2. Приклад оформлення плану-сітки загонових справ на I зміну

1 червня Заїзд. Екскурсія по табору. Знайомств а в загоні	2 червня Труд. десант. Знайомство з колективом вожатих.	3 червня Збори по плануванн ю. гра „Два кораблі”	4 червня Кінофільм	5 червня Робота гуртків Відкриття малих олімпійськи х ігор	6 червня Спортивні змагання. Конкурс „Смачного! ”	7 червня Спортив ні змагання
8 червня Спортивні змагання. Конкурс туристськ ої пісні	9 червня Підготовка до конкурсу акторської майстерност і.	10 червня Вікторина „Що? Де? Коли?”	11 червня Конкурс акторської майстерност і. Кінофільм	12 червня Спортивні змагання. Підготовка до свята іменинникі в	13 червня День іменинників . Веселий ярмарок. Інсценуванн я казки	14 червня Веселі старти. Конкурс и
15 червня Свято Нептуна. Дискотека	16 червня Спортивні змагання. Українські вечорниці	17 червня Спортивна гра на місцевості „Пакет”	18 червня Свято „Подорож в країну Ввічливості ”. Кінофільм	19 червня Закриття малих олімпійськи х ігор. Підсумкові вогники в загонах	20 червня Лінійка закриття табірної зміни. Вогнища „Прощавай, табір”	21 червня Від’їзд